

Anonimizirana različica

Prevod

C-163/21 - 1

Zadeva C-163/21

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

11. marec 2021

Predložitveno sodišče:

Juzgado Mercantil N° 7 de Barcelona (Španija)

Datum predložitvene odločbe:

21. februar 2020

Tožče stranke:

AD in drugi

Tožene stranke:

PACCAR Inc

DAF TRUCKS NV

DAF Trucks Deutschland GmbH

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona (gospodarsko sodišče št. 7 v Barceloni)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [navedba sodišča, postopka in strank]

SKLEP

(VPRAŠANJE ZA PREDHODNO ODLOČANJE)

V Barceloni, 21. februarja dva tisoč dvajset.

[...] (ni prevedeno) [navedba sodnika in postopka] V skladu s členom 19(3)(b) Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljevanju: PEU), členom 267 Pogodbe o

delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) in členom 4a Ley Orgánica del Poder Judicial (sistemski zakon o sodstvu, v nadaljevanju: LOPJ) je potrebna razlaga Sodišča glede člena 5(1) Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014, za namene katere se predloži vprašanje za predhodno odločanje, navedeno v nadaljevanju.

DEJANSKO STANJE

Predmet spora. Stališča strank

1 Pravno zastopstvo osebe AD in drugih 44 tožečih strank kot kupcev tovornjakov, ki naj bi spadali na stvarno področje uporabe Sklepa Evropske komisije z dne 17. julija 2016, je 25. marca 2019 zahtevalo dostop do virov dokazov, s katerimi razpolagajo družbe PACCAR Inc; DAF Trucks N.V in DAF Trucks Deutschland GmbH, in sicer na podlagi členov 283a Ley de Enjuiciamiento Civil (zakon o civilnem postopku, v nadaljevanju tudi: LEC), ki so notranji predpis za prenos členov od 5 do 8 o razkritju dokazov DIREKTIVE 2014/104/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije.

2 Konkretno se zahteva dostop do naslednjega dokaza:

1. SEZNAM PROIZVEDENIH MODELOV

Seznam modelov, ki jih je družba DAF proizvedla v obdobju od 1. januarja 1990 do 30. junija 2018, razvrščenih po letih in v skladu z naslednjimi značilnostmi, ki jih v Španiji običajno upoštevajo uradni organi za razvrstitev vozil in zagotavljanje nacionalnih statističnih podatkov:

Srednje težki: od 5,9 do 13,9 ton

Poltežki: od 14 do 18 ton, katerih

moč motorja znaša:

Od 170 KM do 230 KM

Od 231 KM do 300 KM

Težki nad 18 ton, katerih

moč motorja znaša:

Od 200 KM do 300 KM

Od 301 KM do 360 KM

Od 361 KM do 420 KM

Od 421 KM do 500 KM

Od 501 KM do 700 KM

Več kot 700 KM

Vlečna vozila, katerih moč motorja znaša:

Od 200 KM do 300 KM

Od 301 KM do 360 KM

Od 361 KM do 450 KM

Od 451 KM do 500 KM

Od 501 KM do 600 KM

Več kot 700 KM

Vozila, ki se uporabljajo na gradbiščih, in posebna vozila, z različnimi vrstami

vlečnega sistema: 4 x 2, 4 x 4, 6 x 4, 6 x 6, 8 x 4, 8 x 6, 8 x 8, 10 x 4.

Niso potrebne različice kabin (za vlečna vozila) ali karoserij (za nezgibna vozila). Poimenovanje modelov, vključenih na ta seznam, bo moralo biti trgovsko ime, ki se uporablja na cenikih ter seznamih informacij za javnost in uporabnike, in ne interno poimenovanje projekta, ki ga običajno uporabljajo proizvajalci, tako da se lahko razbere kontinuiteta modela ali vrste modela.

2. TRANSFERNE CENE FRANKO TOVARNA (ali BRUTO CENE)

Transferne cene franko tovarna (pri čemer se razume, da se tako imenujejo tudi bruto cene), cene matične družbe ali cene trgovskega posrednika (po potrebi, če obstaja) za vsakega od zgoraj navedenih modelov, ki so bili vključeni seznam 1 in za katere je bil izdan račun uvozniku, koncesionarju ali španski podružnici, ki nazadnje posreduje končnemu uporabniku ali kupcu.

3. DELIVERY COST (STROŠEK DOSTAVE) „Total Delivery Cost“ (skupni strošek dostave) vsakega modela z zgoraj navedenega seznama.

Gre za običajni dokument (ki vključuje svoje poimenovanje v angleščini), ki ga pripravijo vsi proizvajalci vozil (tako težkih kot tudi osebnih ali gospodarskih vozil) in v katerem podrobno navedejo stroške, povezane z vsako fazo v procesu snovanja in proizvodnje, vključno s fazami predhodnih študij, osnovnega in finomehničnega inženiringa in preskusi ugotavljanja ustreznosti.

V preglednici v nadaljevanju je kot primer navedeno, katere informacije mora minimalno vsebovati:

Funkcije	Tovornjak A	Tovornjak B
Načrtovanje proizvoda	6.700 EUR	7.300 EUR ...
Predhodna analiza zmogljivosti	600 EUR	900 EUR ...
Digitalni razvoj projekta	7.000 EUR	5.800 EUR ...
Fizični razvoj projekta (prototipi)	8.000 EUR	7.100 EUR ...
Razvojno osebje	3.000 EUR	4.200 EUR ...
Fizični preskusi	12.000 EUR	13.500 EUR ...
Zunanje izvajanje	4.000 EUR	4.100 EUR ...
Stroški materiala	28.000 EUR	29.200 EUR ...
Stroški proizvodnje (montažna linija)	600 EUR	640 EUR ...
Logistika	1.500 EUR	1.500 EUR ...
Davki in carine	3.000 EUR	3.100 EUR ...
Dobava kupcu	400 EUR	400 EUR ...
Skupni stroški	74.800 EUR	77.740 EUR ...

3 Zahteva tožečih strank temelji na dokumentih, povzetih v nadaljevanju:

(a) Evropska komisija (v nadaljevanju: Komisija) je s Sklepom z dne 19. julija 2016, zadeva AT.39824 – Tovornjaki (v nadaljevanju: Sklep), sankcionirala kršitev konkurenčnega prava, ki so jo v obdobju od 17. januarja 1997 do 18. januarja 2011 izvajali glavni evropski proizvajalci srednje težkih in težkih tovornjakov ter je temeljila na dogovorih o določanju cen in zvišanjih bruto cen tovornjakov na celotnem evropskem območju, pa tudi na časovnem okviru in prenosu stroškov za uvedbo tehnologij z emisijami v skladu s standardi Euro od 3 do 6. Družba DAS in družbe iz njene skupine so naslovnice Sklepa.

(b) Izpolnjeni so vsi ustrezni pogoji, na podlagi katerih je mogoče razumno presojati verjetnost odškodninskega zahtevka, ki se želi uveljavljati:

- Obstoje kartela.
- Povzročitev škode.
- Vzročna povezava med kršitvijo in škodo.

- Pogoji, da je oškodovanec v položaju tistega, ki želi vložiti tožbo.
- Pripisljivost škodljivega ravnanja družbam iz SKUPINE DAF, zoper katere je vložena tožba.

(c) Za zagotovitev pravice do popolne odškodnine je treba količinsko opredeliti škodo, ki jo je mogoče razvrstiti v tri velike kategorije:

- Škoda, povezana s previsoko ceno.
- Škoda, izhajajoča iz večje porabe.
- Škoda, povezana z obrestmi.

(d) glede na splošno prizadetost evropskega trga ni mogoče uporabljati metod primerjave s podatki na drugih trgih ali v enakih ali podobnih panogah na trgu istega geografskega območja (vsi proizvajalci so s svojimi ravnanji vplivali na celotno evropsko območje) ali na trgu drugih geografskih območij (zaradi različnih tehničnih in zakonskih zahtev, ki posledično ne bi bile dovolj enotne za medsebojno primerjavo), zato je edini način za preučitev umetnega zvišanja cen na podlagi kartela diahrona primerjava priporočenih cen *before-during-after* (pred obdobjem kartela, med njim in po njem).

(e) Poleg tega je treba jasno in natančno opredeliti konkretni pomen bruto in neto cene, da bi se lahko poleg tega določil celotni vpliv na končnega kupca – za namene tega predloga bomo predpostavili, da bruto cena ustreza transferni ceni franko tovarna (ali ceni *exworks* v nekaterih opredelitvah na področju trgovine) za organizacijo, ki da proizvod na trg. Za neto ceno se bo štela cena, ki jo nazadnje plača kupec za nakup vozila. Poleg tega bo treba poznati stroške proizvodnje, ker se je lahko bruto marža na podlagi navedenih dogovorov zvišala veliko bolj kot na podlagi dogovora o določitvi bruto cen.

(f) Glede na vse navedeno je očitno, da je potrebno, da tožene stranke razkrijejo dokumente, ki se zahtevajo v tožbi.

- 4 7. oktobra 2019 je bila organizirana obravnava, na kateri so bile zaslišane tožene stranke, od katerih se zahteva sprejetje ukrepa za dostop.
- 5 Tožene stranke so na navedeni obravnavi to zahtevo izpodbijale z argumenti, ki so, zelo povzeto, temeljili na neobstoju legitimacije nekaterih tožečih strank, na krajevni nepristojnosti sodišča in na neobstoju pasivne legitimacije nekaterih toženih strank, ker naj ne bi kršile Sklepa Evropske komisije, ker naj bi obstajali dvomi o obstoju previsoke cene in prevelike porabe, ker naj bi bila zahteva nesorazmerna in ker naj bi bilo treba sprejeti ukrepe za varstvo zaupnosti, pri čemer so nazadnje poudarile, da je treba nekatere dokumente pripraviti *ad hoc*.

Predložitev vprašanja za predhodno odločanje

- 6 Na podlagi člena 4a Ley Orgánica del Poder Judicial (sistemski zakon o sodstvu, LOPJ) je bila s sklepom z dne 11. novembra 2019 dana možnost izjave strankam, pri čemer je bil določen skupni rok 10 dni, da bi predložile stališča o predložitvi vprašanja za predhodno odločanje Sodišču na podlagi člena 267 PDEU.
- 7 Tožeče stranke so v zvezi z vprašanjem za predhodno odločanje 2. decembra 2019 predložile vlogo, v kateri so nasprotovale njegovi predložitvi. Menijo, da je treba razkritje dokazov, na katero se nanašajo Direktiva in členi 283a španskega zakona LEC, razlagati široko, tako da „razkritje dokazov“ ne more pomeniti posredovanja kakršnih koli informacij in da morajo oškodovanci poiskati in izbrati podatke, ki se nujno in neizogibno obdelujejo ter [so] nemudoma dostopni kršitelju, zaradi česar je treba olajšati predložitev predhodno obstoječih informacij, s katerimi razpolaga kršitelj, na urejen in razumljiv način.
- 8 Tožene stranke so 3. decembra 2019 predložile vlogo, v kateri niso nasprotovale predložitvi vprašanja za predhodno odločanje in v kateri so, če povzamemo, trdile, da je več navedb, na podlagi katerih bi Sodišče Evropske unije člen 5 Direktive lahko razlagalo tako, da se v njem zajete zahteve za razkritje ne morejo razširiti na predhodno neobstoječe dokaze in da zato ni mogoče zahtevati priprave dokazov na njegovi podlagi, pri čemer je treba upoštevati, da se v skladu z načeli nujnosti, sorazmernosti in ekonomičnosti lahko domneva, da je toženim strankam naloženo preveliko breme, ki presega to, kar lahko vključuje zgolj razkritje dokumentov.

PRAVNA PODLAGA

Splošna predstavitev pravnega s pora z vidika prava Evropsk[e] unij[e]

- 9 Namen zadevnega vprašanja za predhodno odločanje je razumeti obseg in omejitve sistema razkritja dokazov, ki ga Direktiv o odškodninskih tožbah ureja v členih od 5 do 8, glede na to, da bo navedeni sistem, razvit v notranji španski pravni ureditvi v členih 283a Ley de Enjuiciamiento Civil (zakon o civilnem postopku), ki je procesne narave, sedanje in prihodnje sredstvo ne le za zahtevo, ki je predmet obravnavanega postopka, temveč tudi za poznejše postopke, ki potekajo za uveljavljanje zasebnih interesov v okviru konkurenčnega prava.

Ureditev, ki se uporablja

- 10 Zakonodaja Evropske unije, ki je predmet zadevnega vprašanja, se nanaša zlasti na odstavek 1 člena 5 Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije, ki določa:

„1. Države članice zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča v postopkih v zvezi z odškodninsko tožbo v Uniji na zahtevo tožnika, ki predloži utemeljeno obrazložitev z dejstvi in dokazi, ki so dostopni pod razumnimi pogoji in zadostno podpirajo verjetnost odškodninskega zahtevka, tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje ustreznih dokazov, s katerimi razpolagajo, v skladu s pogoji iz tega poglavja. Države članice nacionalnim sodiščem zagotovijo tudi možnost, da na zahtevo toženca tožniku ali tretji osebi odredijo razkritje ustreznih dokazov.“

- 11 Kot je navedeno v uvodni izjavi 4 Direktive, pravica, ki izhaja iz prava Unije, do odškodnine za škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava Unije in nacionalnega konkurenčnega prava, zahteva, da ima vsaka država članica procesna pravila, ki zagotavljajo učinkovito uveljavljanje navedene pravice. Potreba po učinkovitih procesnih pravnih sredstvih izhaja tudi iz pravice do učinkovitega sodnega varstva, kakor je določena v drugem pododstavku člena 19(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in v prvem odstavku člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.
- 12 Člen 283a(a)(1) zakona o civilnem postopku, ki je bil dodan z Real Decreto-ley 9/2017 de 26 de mayo (kraljeva uredba-zakon 9/2017 z dne 26. maja) (BOE z dne 27. maja 2017), ki se za obravnavani primer uporablja v skladu z drugo prehodno odločbo, drugi odstavek, in katerega besedilo je enako besedilu člena 5(1) Direktive, določa: *„Na zahtevo tožnika, ki je predložil utemeljeno obrazložitev z dejstvi in dokazi, ki so mu dostopni pod razumnimi pogoji in zadostno podpirajo verjetnost odškodninskega zahtevka, tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje ustreznih dokazov, s katerimi razpolagajo, v skladu s pogoji iz tega razdelka. Sodišče lahko tudi, na zahtevo toženca, odredi razkritje ustreznih dokazov tožniku ali tretji osebi.“*
- 13 Z navedeno kraljevo uredbo-zakonom 9/2017 ni bil izrecno razveljavljen člen 328 LEC, ki določa: *„1. Vsaka stranka lahko od preostalih zahteva razkritje dokumentov, s katerimi sama ne razpolaga in ki se nanašajo na predmet postopka ali na učinkovitost dokazov. 2. Zahtevi za razkritje je treba priložiti neoverjeno kopijo dokumenta in, če te ne bi bilo ali ne bi bila na voljo, se čim natančneje navede njena vsebina.“* Izrecno z njim ni bil razveljavljen niti člen 330 LEC, ki določa: *„1. Brez poseganja v določbe tega zakona v zvezi s predhodnimi ukrepi se od tretjih oseb, ki niso vključene v spor, zahteva samo razkritje dokumentov v njihovi lasti, kadar sodišče na zahtevo ene od strank ugotovi, da je seznanjenost z njimi pomembna za izdajo sodbe.“*

Dvomi predložitvenega sodišča glede razlage

- 14 V ureditvi razkritja upoštevni dokazov, zajeti tako v Direktivi kot tudi v LEC, je izrecno navedeno, da lahko sodišče na zahtevo stranke toženi stranki, tožeči stranki ali tretji osebi odredi „razkritje ustreznih dokazov, s katerimi razpolagajo“.

- 15 „Dokaz“ je v Direktivi opredeljen v njenem členu [2], točka 13, in sicer kot „vse vrste dokazov, ki so dopustni v postopku pred nacionalnim sodiščem, zlasti dokumente in vse druge predmete, ki vsebujejo informacije, ne glede na vrsto nosilca, na katerem so informacije shranjene“.
- 16 Če se osredotočimo na dokumentarne dokaze, ki so bili predmet zahteve za razkritje v obravnavanem postopku, zahteva za dostop do virov dokazov, ki je bila vložena v obravnavanem primeru, zajema dokumente, ki – v obliki, v kakršni so bili zahtevani – lahko tudi predhodno ne obstajajo, temveč lahko zahtevajo pripravo (združevanje in razvrščanje v skladu z merili, ki jih zahteva vložnik zahteve), ki jo izvede stranka, na katero je zahteva naslovljena, in ki presegajo zgolj iskanje in izbiro že obstoječih dokumentov ali zgolj dajanje na voljo vseh podatkov, s potrebnimi jamstvi zaupnosti, vložniku zahteve. To delo bi pomenilo, da je treba pripraviti nov dokument na digitalnem ali drugem nosilcu, ki bi vključeval informacije, poznana dejstva ali podatke, s katerimi razpolaga stranka, na katero je naslovljena zahteva za informacije.
- 17 Zdi se, da potreba po predhodnem obstoju dokumenta, katerega razkritje se zahteva, izhaja iz člena 5(1) in uvodne izjave 14 Direktive 2014/104, ker je navedeno, da z dokazom razpolaga ali ga poseduje druga stranka ali tretja oseba, pri čemer se razume, da je ta dokument obstajal že prej, in ne da gre za dokument, ki bi se pripravil *ex novo*. Navedena ideja predhodnega obstoja, kot se zdi, izhaja tudi iz načela konkretizacije, zajetega v členu 5(2) in podrobneje navedenega v uvodni izjavi 16: „Kadar je namen zahtevka za razkritje pridobiti določeno vrsto dokazov, bi morali to vrsto dokazov opredeliti z navedbo skupnih značilnosti njenih sestavnih delov, kot so narava, predmet ali vsebina dokumentov, katerih razkritje se zahteva, čas njihovega nastanka ali druga merila, če so dokazi, ki spadajo v to vrsto dokazov, relevantni v smislu te direktive.“
- 18 Nazadnje, izključitev dokumentov, ki bi bili pripravljene *ex novo*, bi lahko izhajala tudi iz tega, da se Direktiva nanaša na razkritje dokazov ali dostop do njih, v obravnavanem primeru, dokumentarnih, ne nanaša pa se na razkritje ali dostop do informacij, poznanih dejstev ali podatkov, s katerimi razpolaga druga stran ali tretja oseba. Te informacije, poznana dejstva ali podatki morajo biti za uporabo v postopku vsekakor konkretizirani z dokazom, običajno dokumentarnim. Možnost priprave podatkovnih sob, do katerih lahko dostopa vložnik zahteve in ki so zaradi obsežnosti informacij običajno virtualne, pri čemer je treba sprejeti ustrezne ukrepe za varstvo zaupnosti podatkov in informacij, izhaja iz regulativnih načel, navedenih v členu 5 Direktive in členu 283a LEC. Vložnik bi imel s temi podatkovnimi sobami dostop do podatkov (že obstoječih dokumentov) stranke, na katero je naslovljena zahteva, ne da bi ta morala opraviti nalogi združevanja in razvrščanja za pripravo novega dokumenta.
- 19 Po drugi strani obstajajo argumenti, ki bi lahko podprli širšo razlago, v skladu s katero lahko razkritje ali dostop lahko vključuje tudi možnost priprave dokumentov *ex novo* in s podatki, informacijami ali znanimi dejstvi, s katerimi razpolaga druga stranka ali tretja oseba.

- 20 Na splošno bi lahko omejitev sistema razkritja dokazov posegla v pravico do popolne odškodnine in načelo učinkovitosti. Poleg tega ureditev, navedena v Direktivi v zvezi z izdatki in stroški razkritja, kot element načela sorazmernosti za odobritev razkritja lahko pomeni, da mora stranka, na katero je naslovljena zahteva, opraviti delo, pri katerem nastanejo stroški in ki lahko presega zgolj iskanje in zagotovitev predhodno obstoječih dokumentov, poleg tega pa lahko to terja razvrščanje in združevanje predhodno obstoječih podatkov, poznanih dejstev ali informacij ter s tem pripravo novega dokumenta.
- 21 Predlagani odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, ki se postavlja, je v obravnavanem primeru odločilen, ker zahteva, naslovljena na tožene stranke, za dostop do virov dokazov (razkritje dokumentov), lahko pomeni, da morajo tožene stranke vložniku zahteve razkriti ne le že obstoječe dokumente, temveč tudi dokumente, pripravljene *ex novo* na podlagi podatkov in informacij, s katerimi že razpolagajo.
- 22 Čeprav je treba vsako zahtevo za dostop do virov dokazov rešiti v skladu z načelom sorazmernosti na način, določen v členu 5 Direktive in členu 283a LEC, je pomemben tudi odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, ker lahko zagotovi merilo v zvezi z obsegom navedene sorazmernosti, če se Sodišče strinja s široko razlago člena 5.
- 23 Glede na vse navedene pravne preudarke je treba Sodišču v predhodno odločanje postaviti vprašanje, navedeno v izreku tega sklepa.

IZREK

Prvič. – Postopek se prekine do sprejetja odločbe v zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe.

Drugič. – Sodišču Evropske unije se predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

1. Ali je treba člen 5(1) Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije razlagati tako, da se razkritje upoštevnih dokazov nanaša samo na dokumente, s katerimi razpolaga tožena stranka ali tretja oseba, ki že obstajajo, ali pa člen 5(1) vključuje tudi možnost razkritja dokumentov, ki jih mora stranka, na katero je naslovljena zahteva za informacije, ustvariti *ex novo*, z dodajanjem ali razvrstitvijo informacij, poznanih dejstev ali podatkov, s katerimi razpolaga?

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [naslov sodišča, končne postopkovne navedbe in podpis sodnika]

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi z varstvom podatkov]

DELOVNI DOKUMENT